

Del rapport 2. BSB
Trondheim Kommune,
treffsteder 2007/08.

Rapport fra
Bruker Spør Bruker B-S-B
Sommerstua Treffsted
Trondheim Kommune.

Bruker Spør Bruker
Sommerstua treffsted
Trondheim Kommune

KBT Midt-Norge 2008
Heidi Westerlund©

Bakgrunn	3
Rapporten.	3
Metoden.....	3
Pålitelighet av undersøkelsen	4
Hva er sentrale funn?.....	5
Treffstedstilbudets funksjon for brukerne.	5
Hvordan bruker man treffstedene? Aktivitet og sosialt samvær.	6
Forholdet til personalet.....	7
Lokalenes betydning.	8
Brukermedvirkning	8
Husmøtet.	9
Brukerinitiativ.	11
Rekruttering.....	12
Brukernes oppfatning av økonomiske rammebetingelser.	12
Oppsummering:.....	13

Bakgrunn

Som en del av oppfyllingen av kravet om brukermedvirkning i Opptrappingsplanen og ønsket om å gjennomføre en brukerundersøkelse, ønsket Trondheim kommune å benytte seg av Bruker Spør Bruker metoden. Den er del av en samarbeidsavtale mellom Trondheim kommune og Brukerstyrt senter i Midt- Norge (BSS) om evaluering av tilbudet ved de tre treffstedene Veiskillet, Heimdal og Sommerstua. Målsettingen er å få evaluert tjenestetilbudet i Trondheim kommune i et brukerperspektiv.

Rapporten.

Denne rapporten er delrapport 2 til rapport til Trondheim Kommune fra evalueringen i Rapporten oppsummerer hovedpunkter fra intervjuene med brukere ved Sommerstua treffsted. Den er basert på en analyse av 3 fokusgruppeintervjuer med 12 deltakere. Det er gjennomført 3 gruppeintervjuer ved hvert av treffstedene og etter at alle treffstedene har gjennomført dialogmøter vil det bli gjennomført en dialogkonferanse samlet for alle treffstedene.

Vi har lagt vekt på å oppsummere sentrale tema som treffstedenes funksjon, hvem og hvordan man bruker dem, forholdet til rekruttering og personalets roller ovenfor brukerne.

Brukermedvirkning har vært et særlig viktig tema i evalueringen og brukernes forhold til drift og økonomi i treffstedet og i hvilken grad man opplever å ha medvirkning er også omtalt i denne rapporten.

Vi har lagt vekt på å formidle deltakernes egen situasjonsbeskrivelser med utgangspunkt i fokusgruppeintervjuene med brukerne av treffstedene.

Rapporten er skrevet av Heidi Westerlund.

Den 12 mars 2008 ble det gjennomført et dialogmøte med ansatte og brukere ved Sommerstua. Rapporten ble gjennomgått i plenum, og de innspill og kommentarer som kom i dette møtet er oppsummert i denne rapporten.

Metoden

Metoden bygger på å etablere samtalearenaer hvor bare de med brukererfaring møtes for å strukturert diskutere erfaringer med tilbudet.

Intervjuene ble tapet og transkribert som grunnlag for analyse. Analysen er kvalitativ analyse ved hjelp av et skjema, hvor deltakernes erfaringer er kategorisert etter tjeneste i et skjema. Vi har både lagt vekt på hva som har fungert og hva som ikke har fungert i forhold til de enkelte tjenestetilbud. Spesielt har det vært fokusert på hvordan brukermedvirkningen har fungert ved treffstedet.

Pålitelighet av undersøkelsen

Påliteligheten til Bruker spør bruker er knyttet til konstruksjonen av helheten i tilnærmingen og kombinasjonen av metodene, nøyaktigheten ved innsamling og bearbeiding av data samt gjennom at man sjekker ut funnene med respondentene/informantene, såkalt "respondent validering".

Det blir blant annet lagt vekt på at intervjuene skal foregå som åpne samtaler hvor alle informantene får mulighet til å uttale seg fritt i trygge omgivelser. Intervjuene tas opp på bånd og utsagnene skrives ut autentisk for å sikre nøyaktig innholdet i utsagnene. Dette er et vesentlig moment i forhold til reliabilitet i kvalitativ forskning (Fangen 2004, Kvale 1997). I kvalitative undersøkelser må validiteten relateres til hvorvidt de sentrale steg i forhold til en kvalitativ metode er fulgt i forskningsprosessen. Richard Krüeger har skrevet om dette:

"In summary, we suggest that the researcher worry less about the traditional concerns of validity and instead be ready to answer the following question: What are you doing to insure that you have followed the steps associated with quality research?" (Krüeger 2000, s.203)

Til syvende og sist må også påliteligheten av datainnsamlingen, som er gjennomført, vurderes i forhold til hvorvidt det er etablert gode relasjoner til informanter og trygge samhandlingssituasjoner, slik at en har fått oppriktige svar på de spørsmål som er stilt. Her har Bruker Spør Bruker ved flere anledninger vist sin styrke ved at brukerne opplever det trygt å snakke åpent om forhold de ellers ikke ville kommet inn på.

Hva er sentrale funn?

Treffstedstilbudets funksjon for brukerne.

Den viktigste funksjonen treffstedet har for brukerne er det sosiale. Det er flere som legger vekt på at de ville sittet hjemme dersom de ikke hadde treffstedet. Det legges også stor vekt på at tilbudet er en måte å strukturere dagen sin ved at man står opp; har en aktivitet å gå til og et sted hvor man kan treffe andre.

I forhold til målsetning med treffstedstilbudet er det flere som har oppfattet kommunens målsetninger med tilbudet knyttet til forebygging. Det legges vekt på at behovet for å gå til psykiatrisk sykepleier ville blitt større dersom man ikke hadde hatt tilbudet ved treffstedet.

Jeg hadde sikkert hatt – måttet gått oftere til psykiatrisk sykepleier hvis jeg ikke hadde hatt plassen her da.

Dette knyttes til at treffstedet kan fange opp signaler når man får problemer og forebygge behovet for å måtte henvende seg til psykiatrisk sykepleier i krise ved å snakke med vedkommende.

Jeg har jo sett at det var – de skulle ha /// at det var /// en uke til de skal til psykiatrisk sykepleier, for eksempel, og så går de og snakker med noen her, så ... klarer de å gå til den uka, liksom, at – at de ikke må liksom ... ha hastetime, liksom.

For noen er Treffstedet tilstrekkelig til å møte behovet for å få hjelp. Dette knyttes til at kontakten med treffstedet er hyppig og kontinuerlig:

Jeg synes jeg får bra hjelp HER, jeg. Det må jeg nå bare si mens vi er inne på temaet.

M: Ja, det får vi.

K: Jeg hadde sikkert hatt – måttet gått oftere til psykiatrisk sykepleier hvis jeg ikke hadde hatt plassen her da. For psykiatrisk sykepleier sier kanskje meg eller noen andre en gang i fjortendagen, mens Sommerstua ser meg hver dag.

For mange er friheten til eller fleksibiliteten i tilbudet med på å gjøre tilbudet tilgjengelig. For noen er det en viktig forutsetning for å bruke treffstedet.

Nei, det er hele pakka, liksom, sånn sett. At du kan komme og gå når du vil og sånn som det der.

Å ha et sted å gå til for å treffe andre er en viktig funksjon av treffstedstilbudet for brukerne. Flere oppgir at det at man har treffstedet å forholde seg til virker forebyggende i forhold til kriser. Dette gjelder både fordi man kan forholde seg til treffstedets personale på en kontinuerlig og hyppig basis og fordi man får løst eventuelle problemer innefor samme dag.

Det at Treffstedstilbudet er fleksibelt, at man har frihet til å kunne komme og gå som det passer er en viktig del av det å kunne ha.

Hvordan bruker man treffstedene? Aktivitet og sosialt samvær.

Sommerstua har mange og varierte aktiviteter for brukerne. Det har betydning at man har et stort lokale og dermed mulighet for mange aktiviteter. Flere av aktivitetene er gruppetilbud. Malegruppe; dame gruppe; mannsgruppe osv. Det er også et kveldstilbud ved Sommerstua som er knyttet til konkrete aktiviteter. De fleste vi har intervjuet er brukere av dagtilbudet.

Et spesielt populært tilbud ved treffstedet er ”Ull og Tull” – en håndarbeids og prategruppe som har et eget rom i samlingslokalet.

Behovet for nye aktiviteter blir tatt opp jevnlig på de ukentlige husmøtene

Nei, vi hadde det på husmøtet, men det kom ikke opp noe. Vi har for så vidt uka besatt, for det er jo trening hver dag, så er det hobby på tirsdag-onsdag, tur på torsdag, og svømming på fredag. Og så ull og tull. Det krasjer de to, men ...

Vi har møtt flere som sier at fleksibilitet knyttet til det å kunne velge om man vil ha et fast program; gjennom å delta på aktiviteter eller å komme å gå som man vil er en viktig del av den positive opplevelsen av treffstedstilbudet.

Det er det som er så fint med sommerstua at vi kan komme og gå når vi vil

K: Ja

H: Det er ikke noe fast program

K: Det er program for de som vil

H: Ja.

Mange bruker treffstedet som et sosialt samlingssted. Sommerstua har også et variert og bredt aktivitetstilbud; en del av dette er at treffstedet har et stort lokale hvor det er mulig å tilby forskjellig aktiviteter. En del aktiviteter som turer, kulturelle aktiviteter og trening skjer utenfor treffstedslokalet. Ønske om nye aktiviteter diskuteres med brukerne i husmøtet. Det at man kan velge om man vil ha et fast program gjennom å melde seg til aktiviteter; eller bare komme og gå som man vil gir en fleksibilitet i tilbudet som settes pris på.

Forholdet til personalet

For mange er det viktig at personalet tar seg tid til å ta seg av den enkelte bruker. Dette er knyttet til i hvilken grad man kan få bistand fra personalet til praktiske og følelsesmessige problemer.

Flere har gitt uttrykk for at de får praktisk hjelp fra treffstedet i forhold til egen situasjon dersom man ber om det.

Ja, det er litt som G sier, hvis jeg har behov for litt praktisk hjelp, så får jeg nå det.

Det oppleves å være lav terskel for å kunne få samtaler med personalet dersom man har behov for det.

Ja, det går jo an at – det er jo noen som //// snakker litt – de ansatte snakker litt med da, hvis de har behov for det. At de ser at det er litt sånn, så det ... går an å snakke litt med de ansatte hvis det er – trenger litt sånne ting også da.(...)Nei, man får samtale på tomannshånd med de ansatte hvis det er veldig behov for det da. Det gjør det.

Ja, jeg kan ta opp problemene her ja, de er veldig flinke til å hjelpe til.

H: Ja

K: Ja, en er behjelpelig med å ringe og en blir med til lege og...

Kontakten mellom treffstedet og det øvrige hjelpapparat rundt den enkelte foregår på flere plan. Psykiatriske sykepleiere i kommunen er innom og møter sine brukere ved treffstedet.

Nei, de kommer jo innom og sånn og har samtaler og sånn her – De snakker jo litt med de ansatte, men jeg vet ikke om de har noe mer kontakt utover det, det vet jeg ikke.

Personalet ved treffstedet oppleves også å ha oversikt over personer i hjelpeapparatet for den enkelte:

K: Hvis en person er dårlig så kan de jo ringe til den psykiatriske sykepleieren hvis personen må komme kanskje inn til tidligere samtale eller – Mer sånn.

H: Ja. Så de vet liksom hvem som er kontaktpersonen deres?

K: Ja.

M: Stort sett så gjør de det.

Kontakten med personalet er en viktig del av treffstedstilbudet. Det er en lav terskel for å kunne få praktisk og følelsesmessig hjelp; noe som omfatter en til en samtaler, bistand til å fylle ut skjema, men også det å kunne kontakte andre deler av hjelpeapparatet dersom det er behov for det. For noen av de vi har møtt er det etablert kontakt mellom treffstedet og psykiatrisk sykepleier/behandler og i noen tilfeller er treffstedet møtested for psykiatrisk sykepleier i kommunen og bruker.

Lokalenes betydning.

Sommerstua Treffsted har store lokaler. Aktivitetsrom og samlingsrom er adskilt i 2 etasjer i bygget. Det at lokalet er stort har stor betydning for trivsel ved treffstedet. Blant annet er det fremhevet at man kan trekke seg tilbake til et rom dersom man ønsker å være alene:

Lyse, trivelige lokaler, åpent også er det slik at du kan trekke deg tilbake hvis du vil å, for det er jo tre, en to tre fire løsninger kan du si, som du kan hvis du vil sitte alene og trekke deg tilbake kan du gjøre det. Vil du sitte sammen med folk så er det no..

På en annen side blir det lagt vekt på at størrelsen på lokalene også kan ha betydning for i hvilken grad brukerne har mulighet til å delta i å drive aktiviteter og lage mat:

Så det var veldig hyggelig, det, å være med... Så det handler om at det er for stort her, sikkert. For andre plasser blir det mindre, og da blir det mer deltakelse. Sånn som S sier, det går an på Veiskillet.

Å ha store lokaler til disposisjon er en viktig forutsetning for å kunne tilby et variert og bredt tilbud. Det å kunne veksle mellom å trekke seg litt tilbake og sitte sammen med andre blir lettere muliggjort i et lokale som er stort nok til det. Størrelse på lokalet kan ha en betydning i forhold til å få til aktiv deltakelse for brukere.

Brukermedvirkning

Brukermedvirkning er et tema som både kommunale og statlige myndigheter har krav og forventning til skal være en del av tjenesten. Brukermedvirkning omhandler hvordan brukere av et tilbud /tjeneste selv kan medvirke i denne og ha opplevd innflytelse i forhold til eget tilbud.

Mange er bevisst på brukermedvirkning på Sommerstua og hva dette er. Vi har fått mange tilbakemeldinger på at medvirkning er et tema som blir ofte diskutert ved treffstedet:

H: Har dere brukermedvirkning på Sommerstua?

M: Ja, det heter seg så –

K: Det heter seg sånn.

H: Det heter sånn –

K: Det får du spørre de ansatte om, for det er vi ikke enig om ...med noen.

K: Ja, blir det etter hvert –

K: Det er stridens kjerne her i huset.

H: Hva går striden på?

K: Hvor grensa går ... for hva vi skal få lov - hvor mye vi skal få bestemme

Medvirkning knyttes først og fremst til i hvilken grad man har mulighet til å kunne hjelpe til med matlaging og gjennomføring av aktiviteter. Diskusjonene rundt medvirkning er oppgitt til å omhandle hvorvidt dette fører til ekstraarbeid for personalet:

Som jeg sa i sted – det virker som at de ansatte synes at det er lettest sånn, for dem. For sin egen situasjon, på jobb

De ansatte synes det blir merarbeid hvis vi skal gjøre masse rart - bake kaker og gjøre masse annet.

Det gjør det. At det blir merarbeid /// Men ... at det er de som er såpass stabil i form og at de kommer seg opp, og de kan gjøre ting, og at de vil ting, sånn at de skal få lov... Det er det ikke nedpå her.

Det er bestemt på husmøtet at de ansatte skulle bestemme mer:

Det går jo sånn – det var jo – tidligere så var det sånn at de var interessert i å ha bruker- - sånn – og nå ... i den siste tida så har det vært sånn at de ansatte ... Jeg vet ikke –

M: Ja. Det vart på husmøtet det vart sånn. Da spurte – så vidt jeg husker –

H: De spurte om de ville ha mer med- - om- ?

M: Ja altså, mer bruker- - Ja –

H: Ja.

K: Medvirkning, ja.

M: Brukermedvirkning. Og da var det – de som satt der sa at de ville mer at de ansatte skulle bestemme litt da.

Noen knytter problemet med brukernes deltakelse til at lokalet er for stort; og at det er for mange brukere ved stedet:

Ja. Ja, ja – Nei, jeg vet ikke, jeg altså, men det vart annerledes etter at det ble slått sammen, liksom. Det vart litt – det vart litt stort. Det vart litt mye – Det vart mye folk og det vart mye forskjellig folk, og det vart mye sånn ... Så det – Men de har vel kanskje litt rett i det, de ansatte, at det blir litt mye å forholde seg til.

Det er knyttet en del utfordringer til brukermedvirkning ved Sommerstua. Medvirkning er et tema som de fleste vi har intervjuet har et forhold til; og det er tema for husmøtene ved treffstedet. Ufordringer er knyttet til i hvilken grad man klarer å ta i vare initiativ fra brukerne. Dette er særlig knyttet til matlaging og kjøkken ved stedet. Det er tatt en avgjørelse på et husmøte som har blitt tolket til å omfatte at brukerne ønsker at de ansatte skal bestemme mer. For noen som ønsker størst mulig medvirkning er dette et uforståelig vedtak.

Husmøtet.

Husmøtet er det ukentlige forumet hvor brukere og ansatte møtes for å diskutere ting som er viktige for aktivitet og trivsel ved treffstedet. Flere har en opplevelse av å kunne komme med sine synspunkter i dette husmøtet og at meninger som brukerne har blir tatt seriøst når det skal tas beslutninger:

I: Synes du du har medinnflytelse?

M: //

K: Der kan vi klage på ting viss vi vil og.

H: Blir det tatt videre da?

K: Ja de tar det seriøst, ja, absolutt

Ved Heimdal og Veiskillet alterneres det mellom at personalet leder det ukentlige møtet(husmøte) og at brukerne holder møtet uten at personalet er tilstede(brukermøte). Det avholdes ikke brukermøter ved Sommerstua. Fra brukerne har vi fått tilbakemeldinger på at dette skyldes at brukerne selv ønsker at personalet skal være tilstede:

Vi har husmøte, som sagt, men vi har ikke noe som heter brukermøte, her nei. Men det hadde de på Veiskillet ///

Men at det ikke er brukermøter her, det har – det har litt mye // - det er veldig mange av brukerne her som ønsker at det skal være – at de ansatte skal være med. Altså det er ikke ønskelig her, tror jeg, sånn som det er på Veiskillet – De vil at de ansatte skal være med her, og da blir det sånn, så klart.

En viktig del av treffstedstilbudene i Trondheim kommune er knyttet til muligheten for å utvide åpningstidene med ”Brukeråpent”. Det er lav terskel for å kunne holde åpent ved Sommerstua; men det er avhengig av at det tas initiativ fra brukerne for å muliggjøre dette:

Hvis det er noen som vil. På vinterhalvåret pleier vi – prøver vi å få til av og til en søndag åpen –

Det eneste vi må gjøre er å skrive ned hvem som kommer og besøker – kommer innom og bruker det. Og utenom det så er det – er det brukerne som bestemmer.

Ja, vi kan ha åpent i dag for eksempel, etter de stenger, så kan vi godt ha åpent utover kvelden hvis vi vil

Økonomien er lagt opp slik at noen aktiviteter er selvfinansierende gjennom brukerkasse:

De snakker jo at vi må få penger i brukerkassen – Som sagt, nå hadde vi loppemarked, og så vart det høstfest av de pengene, på en måte.

M: Ja. Den brukerkassen, ja –

K: Og alle må betale for kaffen. Altså er det noe med at vi må komme inn hvis vi skal få noen goder, som xx sier.

Brukerinitiativ.

For mange av de vi har intervjuet er brukermedvirkning ved treffstedet det å kunne komme med initiativ til aktiviteter og matlaging. Noen forteller om initiativ til aktiviteter som ikke blir ivaretatt på en slik måte at man ønsker å komme med nye initiativ:

I anledning skulle vi lage noe til jul eller ett eller annet. Og hun kom med et forslag. Da var det, "Må komme med forslag", sa de. Så hun kom med et forslag. Ikke sant? Å, nei, det gikk ikke an nei! Plukke blader og lime på et ark og selge, det ville ikke hun ha kjøpt, var det ei som jobber som sa.

2: Sånn sier man ikke til en bruker.

1: Og da satt den masse brukere her altså, som kanskje "aha, nei, da tør ikke jeg å gjøre noe"

Andre forteller om initiativ knyttet til daglig trivsel som blir stoppet av regler knyttet til hvem som skal gjøre hva i forhold til matlaging:

Satt på Ull og tull, var på fredagene, så var det ei som jobber her, som, "xxx, kan ikke du gå og så fylle i kaffe på kaffekanna?" Jo, det kunne jeg jo, så stod jeg og sa at jeg skulle hente mer kaffe til Ull og tull. "Kan jeg ta den kanna der da?" sier jeg, "NEI, dessuten hvem har bedt deg om å gå å sette på kaffe, har du lov til det du liksom?" "Ja, men det var hun XXX innpå der som sa det." "NEI." Det endte med at jeg bare snudde på hælen,-

Forholdet til matlaging er noe som er tatt opp som er viktig for brukerne å delta i men det er delte erfaringer med hvorvidt man kan det ved Sommerstua. En del av dette er at man ikke opplever å bli spurt om å hjelpe til i forberedelser av arrangementer ved treffstedet:

Altså er det ikke spørsmål om vi vil være med og delta på høstfesten – altså ikke delta, men å hjelpe til, mener jeg.

Så for meg hadde det vært veldig koselig hvis de hadde spurt meg: o, kan ikke du komme kl. 10 – eller kl. 9 –

M: Ja.

K: Men det er ingen som spør om det. De gjør ikke det, nei.

Mange av de vi har intervjuet knytter medvirkning ved treffstedet til deltagelse og initiativ knyttet til aktiviteter, arrangementer og i det daglige. Når slik deltagelse og initiativ ikke blir ivaretatt kan det resultere i at man ved senere anledninger ikke får den oppslutning man ønsker rundt slik arrangement.

Rekruttering.

Ved Sommerstua har vi møtt brukere som har brukt tilbudet over flere år. Det er en fast kjerne av brukere som har blitt kjent over flere år ved Sommerstua. Vi har stilt spørsmål om nyrekruttering og om det er lett å komme som ny:

Det legges vekt på at selv om det ikke er noe systematisk arbeid knyttet til det å skulle rekruttere; blir man ønsket velkommen dersom man kommer til lokalet for første gang:

Ja, forholdsvis.

H: Ja.

M: De sier jo det //// at du må sette deg ned sammen med oss og – de ansatte og sånn da – må bare komme og sette seg.

Flere har imidlertid oppgitt at selv om det er nye potensielle brukere som kommer innom; så blir det med den første gangen. Det kan tyde på at det er lite nyrekruttering til treffstedet:

Jeg ser det er mange som er her en gang men de kommer ikke tilbake mer, det har jeg sett mye.

Brukernes oppfatning av økonomiske rammebetingelser.

Treffstedene i Trondheim Kommune har en del tiltak knyttet til selvfinansiering av aktiviteter. De har den såkalte Brukerkassa; som er egenandeler på kaffe og mat. Andre inntektskilder er loppemarked og salg av kunstartikler laget ved treffstedet. Hvordan pengene skal disponeres er et tema som blir tatt opp på husmøtene. I forhold til de økonomiske betingelsene for treffstedet er det få som sier de har innsikt i dette. I den grad man har føling med de økonomiske rammebetingelser er dette knyttet til en redusering av aktivitetstilbudet som følge av kutt i stillinger:

For å spare penger. Ja... Vi kunne godt ha hatt en – Da hadde det blitt enda mer – hvis de ikke hadde tatt bort den stillingen så hadde det blitt.. at det hadde blitt mer å – mer for oss å gjøre. Hvis de nå tok bort den stillingen så er det mindre folk som –

Oppsummering:

Viktige funksjoner knyttet til bruk av treffstedet er det sosiale. Treffstedstilbud kan virke forebyggende i forhold til kriser dersom det legges til rette for det. En viktig del av det er at kontakten med treffstedet er på en hyppig og kontinuerlig basis og at brukerne opplever å få løst utfordringer i egen situasjon i løpet av kort tid.

Ved Sommerstua har man store nok lokaler til å gi brukerne mulighet til å veksle mellom fast program knyttet til aktiviteter og å bruke stedet som oppholdssted og sosialt treffpunkt. Sommerstua har et bredt og variert aktivitetstilbud; både på dagtid og kveldstid. Medvirkning og deltagelse rundt utforming av aktivitetstilbudet blir ivarettatt gjennom at nye aktiviteter blir diskutert på husmøte og annonsert gjennom informasjonssoppslag. Å kunne komme og gå som man vil synes å være viktig del av fleksibiliteten i tilbudet.

For mange er det viktig at personalet ved treffstedet har tid til å ta seg av eventuelle behov hos den enkelte bruker. Det er fremkommet erfaringer med at det er lav terskel for samtaler og bistand til å kunne få løst praktiske problemer ved treffstedet.

Etter tilbakemeldingene kan det være knyttet problemer knyttet til opplevelse av medvirkning ved treffstedet. Dette er først og fremst knyttet til at brukere ikke opplever å kunne komme med egne initiativ eller bli oppfordret til å delta i gjennomføring av aktiviteter og matlaging/arrangementer. Medvirkning er tatt opp på et husmøte hvor det ble konkludert med at brukerne ønsker at de ansatte skal bestemme mer. For de som ønsker medvirkning og deltagelse virker dette som en uforståelig bestemmelse.

Brukeråpent – hvor brukerne selv holder treffstedet åpent på frivillig basis fungerer godt, men er avhengig av initiativ fra brukerne.

Sommerstua kan ha et problem med nyrekruttering. Vi har møtt brukere som har brukt treffstedet i flere år, som oppgir at de har sett lite til nye brukere selv om det er nye som er innom og ser på tilbudet.

Dialogmøte på Sommerstua 12.03.08

Den 12. mars 2008 ble det gjennomført et dialogmøte i forbindelse med evalueringen ved Sommerstua. Dialogmøtet samlet til sammen 15 deltakere. Møtet ble innledet av Torbjørg Sandberg som er ny leder for treffstedene i Trondheim.

Det blir opplyst at det er kulturenheten og ikke treffstedet som har tilbud til brukerne på kveldstid.

Det kom fram av intervjuene at det er lav terskel for å få hjelp fra de ansatte til praktiske ting som betaling av regninger ol. Dette er av stor betydning for brukerne. Det gir en sosial trygghet at ansatte er tilgjengelig nesten til en hver tid. Man blir tatt godt i mot på treffstedet – blir sett av alle og at det er lett og knytte nye bekjentskap her. Det er hyggelig å gjøre ting sammen.

Rapporten peker på en del ting som er viktig ved tilbudet ved Sommerstua. Det ble imidlertid stort fokus på de punktene som gjaldt matlaging og brukernes deltakelse i å legge til rette for dette, og en viktig diskusjon om hva og hvordan det kan legges til rette for slik deltagelse.

Knyttet til brukermedvirkning ble det stilt spørsmål om det var behov for brukeråpent ved treffstedet, men det hadde vært prøvd men ingen kom. Det ble også stilt spørsmål om hvorfor det ikke er praksis med brukermøter her som på de andre treffstedene. Det ble opplyst fra en av de ansatte at brukerne ikke har hatt noen ønske om dette.

Prosessrapporten fra intervjuene ble gjennomgått i plenum hvor det kom fram at brukerne var misfornøyde med ikke å få medvirke i oppgaver knyttet til kjøkkenet. Det blir begrunnet fra de ansatte med at treffstedet har storkjøkken, og at det blir vanskelig i forhold til hygiene o.s.v. Det kom synspunkter på at man kan rådgi privat i forhold til hygiene, men at dette kan være vanskelig for folk som blir konfrontert med dette. Det ble stilt spørsmål om hva som kan gjøres for at flere kan delta. Et forslag var å lage liste over regler, inkludert hygiene for kjøkkenet og at en person har ansvaret.

Fra de ansatte kom det flere eksempler på situasjoner hvor brukerne ville arrangere selv, men som har endt opp med at de trakk seg og personalet å måtte overta. Det har også vært forsøkt i et halvt år med at brukerne har fått være med å dekke bordet til måltidene, men at ingen har kommet. Fra brukerne ble det hevdet synspunkter på at det ble uklart hvem som skulle gjøre hva i situasjoner hvor man ønsker å delta.

En av personale mener det har vært for stort fokus på mat, og at det nå bare er matservering ved treffstedet 3 ganger i uka så det blir mere tid til andre aktiviteter. Det ble stilt spørsmål om ikke et måltid var positivt – man kunne få til diskusjoner og at man ble knyttet nærmere sammen. Det ble stilt spørsmål om hvem som skal være på kjøkkenet sammen, hvordan man lærer å bruke utstyret der og hvem som skal rydde opp. Sandberg mente det må gå an med en form for kjøkkentjeneste og ha de samme reglene som på de andre treffstedene.

Det ble stilt spørsmål om hvordan forslag ble imøtekommet, og om det kanskje ble oppfattet feil, at brukerne ikke fikk lov til å ta initiativ. Det ble pekt på at det kanskje eksisterer et kommunikasjonsproblem mellom personalet og brukerne.

Det var enighet om at forhold rundt deltakelse fra brukerne i driften av treffstedet, forholdet til matlaging og ivaretagelse av brukerinitiativ er et viktig område å jobbe videre med ved treffstedet.

Referanseliste

Andreassen, Tone Alm & Grut, B Lisbet (2001): Brukermedvirkning som endringsmekanisme: evaluering av en modell for kvalitetsforbedring i psykisk helsevern gjennom tilbakeføring av brukererfaringer. Oslo: SINTEF Unimed.

Bjørgen D og Westerlund H(2001) Jo takk, bare bra... Prosjekt "Kvalitetsforbedring gjennom brukererfaring" 1998-2001. Mental Helse Sør-Trøndelag, 2001.

Bjørgen, Dagfinn (2004) "Sommerstua, et treffsted med pusterom" Trondheim kommune.

Bjørgen D og H Westerlund (2005) "Lettere tilgang til en samordnet psykiatritjeneste" Delprosjekt IV Brukermedvirkning. Mental Helse Sør-Trøndelag.

Bjørgen D og H. Westerlund (2005) "Psykiske problemer og tjenestekvalitet i Stjørdal" Rapport fra "Bruker Spør Bruker" i KUP prosjektet i Stjørdal. Stjørdal kommune.

Fangen, Katrine (2004): *Deltakende observasjon*. Bergen: Fagbokforlaget

Kreuger, R.& Casey (2000). *Focus Groups. 3rd edition. A practical guide for applied research*. Thousand Oaks, Sage Publications

Kvale, Steinar (1997): *Det kvalitative Forskningsintervju*. Oslo: Ad Notam Gyldendal

Løken, Kårhild Husom (2006): *Undring og Dialog*. Oslo: Rådet for psykisk helse